

EXPLORAREA POTENȚIALULUI EDUCAȚIEI TEHNOLOGICE ÎN FORMAREA PREADOLESCENTULUI PENTRU ROLUL DE PĂRINTE RESPONSABIL

OVCERENCO Nadejda, dr., conf. univ., Universitatea de Stat din Tiraspol

ROTARU Ioana Corina, doctorand, Universitatea Pedagogică de Stat din Chișinău

Rezumat. *Acest articol abordează problema explorării potențialului educației tehnologice în formarea preadolescentului pentru rolul de părinte responsabil. Abordarea experimentală a fost concepută și dezvoltată în conformitate cu cadrul conceptual - fenomenologic al pregătirii preadolescenților pentru rolul de părinte, în conformitate cu concepțiile teoretice și metodologice expuse în primele două capitole ale tezei de doctorat.*

Abstract. *This article addresses the issue of exploring the potential of pre-adolescent technology education for responsible parenting. The experimental approach was designed and developed in accordance with the conceptual-phenomenological framework of pre-adolescent training for the role of parent, with the theoretical and methodological conceptions set out in the first two chapters.*

Cuvinte cheie: *educație tehnologică, potențial educativ, părinte responsabil, preadolescent, formarea pentru rolul de părinte responsabil.*

Keywords: *technological education, educational potential, responsible parent, preadolescent, training for the role of responsible parent.*

Cercetarea realizată a fost axată pe valorificarea cadrului teoretic, a celui experiențial și a celui experimental cu privire la explorarea potențialului educației tehnologice în formarea preadolescentului pentru rolul de părinte responsabil. Strategiile utilizate au fost: analiza epistemologică orientată asupra studierii specificului educației tehnologice, a delimitării tendințelor integrative în fenomenul cercetat, urmărirea evoluției preadolescenților de-a lungul anilor de studiu, a stabili și analiza factorii de progres ai preadolescenților, abordate prin prisma parteneriatului educațional, a modelelor, respectarea particularităților de vârstă a preadolescenților și realizarea demersului praxiologic, care include experimentul pedagogic în totalitate. Experimentul pedagogic a fost desfășurat în scopul determinării funcționalității *Modelul pedagogic de explorare a potențialului educației tehnologice în formarea preadolescentului pentru rolul de părinte responsabil* ceea ce a determinat posibilitatea de a valida fundamentele teoretico-aplicative al acestui important proces.

Obiectivele experimentului pedagogic sunt:

- Identificarea opiniilor și a reprezentărilor preadolescenților și părinților privind potențialul disciplinei educație tehnologică de a contribui la formarea acestora pentru rolul de părinte responsabil;
- Validarea *Modelului pedagogic de explorare a potențialului educației tehnologice în formarea preadolescentului pentru rolul de părinte responsabil*
- Evaluarea și interpretarea rezultatelor obținute în baza experimentării fundamentelor teoretico-aplicative elaborate, structurate și valorificate prin intermediul *Modelului pedagogic de explorare a potențialului educației tehnologice în formarea preadolescentului pentru rolul de părinte responsabil*;
- Sistematizarea rezultatelor cercetării și prezentarea concluziilor, predicției și a recomandărilor.

Strategia cercetării experimentale a implicat o diversitate de metode, procedee, tehnici și instrumente de investigare. Metodele aplicate în desfășurarea și realizarea demersului investigativ au fost: *observația științifică, studiul de caz childfree, metoda chestionarului, metoda studiului documentației școlare.*

Observația științifică, a constat într-un act de percepție și gândire/urmărire a rolului pe care îl au fetele și băieții când devin părinți, însemnătatea înființării unei familii. În cadrul experimentului am valorificat aplicabilitatea noțiunilor învățate la aplicații practice. *Observațiile au fost directe și experimentale.* Acestea ne-au permis să cunoaștem autenticitatea reacțiilor subiecților investigați și să ne convingem de eficiența sau ineficiența unor acțiuni/ activități, ceea ce a permis să completăm, corelăm cu cele necesare vieții de zi cu zi.

Studiul de caz childfree, adulții tineri fără copii raportează o bunăstare mai bună decât dacă ar fi părinți, deși un studiu a constatat că lipsa copilului la vârsta adultă tânără poate fi stresantă în contextul intențiilor de fertilitate contracarate, în special pentru femeile cu venituri familiale mai mici. Prin intermediul acestui studiu am desfășurat o cercetare intensivă cu privire la lipsa existenței copiilor în familiile tinere, precum și la stabilirea motivelor care stau la baza culturii moderne numită *cultura anti-copii*. La fel, observația și studiul de caz ne-au permis să stabilim modul de viață, comunicare și relaționare a familiei.

Experimentul s-a desfășurat în două unități de învățământ (colegii) pe un eșantion stratificat de 112 de preadolescenți și familiile acestora, 44 de elevi din clasele gimnaziale., elevii claselor a VII- a de la Colegiul Național „Emil Racoviță” Iași.

Experimentul pedagogic a inclus o investigație prealabilă pe un lot independent ce cuprindea 40 subiecți/ preadolescenți și părinții acestora din două unități de învățământ din municipiul Iași. Scopul acestui preexperiment a constituit o activitate de evidențiere a problemei; o examinare și validare prealabilă a presupuzițiilor inițiale, a ipotezei de lucru și a instrumentelor (pilotajul

chestionarelor, strategiilor, a unelor componente a modelului elaborat), pregătite pentru realizarea experimentului pedagogic în integritatea celor trei etape: constatativă, formativă și de control.

Tipul eșantionului *înainte și după/ before-and-after method* [1] a fost valorificat în scopul evitării apariției unor erori. Întrucât acest eșantion/ lot experimental presupune realizarea acțiunilor de constatare, de formare și de verificare pe aceeași subiecți/preadolescenți, considerăm că vom avea posibilitatea de observare și investigare a schimbărilor intermediare, de conștientizare a preadolescenților cu privire la studierea disciplinei educație tehnologică, pe parcursul perioadei formative. De remarcat, este eșantionul dat care satisface exigențele studiului riguros și obiectiv, deoarece asigură evidențierea clară a impactului factorului experimental asupra subiecților fără a crea riscuri care pot apărea în investigațiile efectuate pe cele două eșantioane, experimental și de control. Informațiile astăzi se transmit foarte repede, de aceea nu putem garanta respectarea unei austerități științifice privind obiectivitatea rezultatelor eșantionului de control.

Avantajele eșantionului de tip *înainte și după* prin aplicarea *metodei panel* asigură: periodizarea investigației empirice și completarea programului formativ; păstrarea constantă a lotului de persoane investigate; compararea rezultatelor cercetării propuse, având la bază date culese prin probe și metode de tip *transversal*.

Literatura de specialitate nu indică rolul disciplinei educației tehnologice în formarea tânărului pentru un viitor îndepărtat, însă sugerează că tot ceea ce se studiază este valabil pentru viața de zi cu zi, chiar și pentru atunci când acesta va deveni părinte, este credibil și problema studiată este foarte complexă.

Plecând de la investigația preliminară și ipoteza de lucru, precum impactul *potențialului educației tehnologice în formarea preadolescentului pentru rolul de părinte responsabil* va fi pozitiv dacă ne va reuși să sporim eficiența personală a preadolescenților și a părinților acestora, am decis să delimităm câteva aspecte vulnerabile, care s-au identificat la aceștia. Într-o ordine descrescândă, s-au identificat următoarele:

- comunicare insuficientă între tineri și părinți (nu li se transmit părinților ce se studiază la orele de educație tehnologică);
- comunicare și relaționare distorsionată (reproșuri atunci când realizează o aplicație practică acasă etc.);
- incompetență parentală privind educația preadolescenților;
- dezinteres din partea părinților față de studiul acestei discipline;
- conflicte familiale cu caracter demobilizator.

Metoda chestionarului a fost folosită pentru a testa opiniile, reprezentările și convingerile preadolescenților și părinților cu privire la explorarea potențialului educației tehnologice în formarea preadolescentului pentru rolul de părinte responsabil. Chestionarea individuală ne-a

permis să stabilim cauzele dificultăților ce apar cu privire la faptul ca educația tehnologică contribuie într-o anumită măsură la formarea preadolescentului pentru rolul de părinte; problemele pe care le percep adulții în educația copiilor, în comunicarea și relaționarea cu ei; așteptările și impactul membrilor familiei asupra formării preadolescenților pentru viața de zi cu zi.

Metoda studiului documentației școlare s-au studiat curriculumul național, legea educației naționale și metodologiile, ordinele de ministru etc. care ne-a ajutat să stabilim starea și evoluția preadolescenților cu privire la modul în care sunt formați pentru perioada când vor deveni adulți și desigur că ne-a permis să observăm specificul dezvoltării acestuia ca personalitate.

Experimentul a fost urmărit pe parcursul anilor școlari 2018-2021, urmărind realizarea scopului privind optimizarea educației tehnologice, a comunicării și relaționării între preadolescenți, precum și formarea de abilități practice ale acestor tineri.

Activitatea experimentală a început de la stabilirea tipului și strategiei, planificarea experimentului. Astfel, strategia cercetării include trei etape: cea de constatare, formare și verificare. După numărul subiecților/ persoanelor implicate în experiment, acesta este unul mixt, el îmbină studiul individual și cel colectiv; după condițiile de desfășurare este un experiment natural; după modul de intervenție este un experiment provocat și invocat; după problematica abordată este un experiment psihopedagogic; după numărul variabilelor este unul multivariat; după nivelul investigației, experimentul a inclus acțiuni de tip transversal și longitudinal; iar după timpul consumat, este unul de durată medie – a derulat un an și jumătate (15 luni, trei semestre). Planificarea experimentului este prezentată în tabelul 1.

Tabelul 1. Planificarea integrală a experimentului

Nr. crt	Studii experimentale, etape și obiective	Lotul experimental	Termeni de realizare	Activități și metode	Impact și rezultate
1	2	3	4	5	6
I. Experimentul prealabil					
1.	Studierea opiniei privind implicarea educației tehnologice în formarea adulților de mâine;	102 s. elevi din clasa a VII a și părinții acestora	Începutul semestrului I al anului de studii 2019-2020 (luna X)	Ora de educație tehnologică; <i>Metode aplicate:</i> chestionarea; comunicarea și observația	Cunoașterea opiniei elevilor și părinților;

2.	Identificarea problemelor/ dificultăților individuale a subiecților (adolescenți și părinți);		Semestrul II –luna II 2020	Selectarea dificultăților existente și întocmirea unui inventar ce conține ansamblul de probleme/ dificultăți stabilite pe care le întâmpină preadolescenții și părinții (în soluționarea cărora necesită ajutor);	
3.	Validarea instrumentelor de cercetare				Corectarea, completarea și dezvoltarea abilităților practice de care au nevoie atunci când vor deveni părinți responsabili.
II. Experimentul de constatare					
1.	Studierea opiniei și reprezentărilor elevilor, părinților prin produsele realizate;	30 s. elevi de clasa aVII a ; 30 familii;	Semestrul I și II al anului de studii 2019-2020 (lunile X-II)	Ore de curs; <i>Metode aplicate:</i> chestionarea; convorbirea; instructajul și observația.	Constatarea îmbunătățirii calității produselor realizate
2.	Analiza comportării elevilor pe parcursul orelor didactice				Identificarea reacțiilor pe care le au elevii asupra formării de abilități practice
3.	Discuții cu dirigintele clasei		Semestrul II		Identificarea reacțiilor copiilor când lucrările practice sunt apreciate de cadrele didactice
4.	Identificarea situațiilor dificile care apar în preadolescență și necesită suportul consilierului școlar (conflicte interne, neapartenența la un grup, criza de invidie, orgoliul părinților, etc).	30 elevi din clasa a VII-a din gimnaziu		Discuții Dezbateri, Studii de caz Situații problemă	Corectarea și aplanarea situațiilor apărute Îmbunătățirea relațiilor dintre preadolescenți
III. Experimentul de formare					

1.	Informarea/ sensibilizarea părinților privind importanța orelor de educație tehnologică;			Forme: Ore de curs în cadrul opționalului ”Abilități de viață”	
2.	Schimbarea atitudinii vis-a-vis de explorarea potențialului său pentru atunci când vor fi părinți responsabili;	30 s. elevi din clasa a	Anul de	Metode aplicate: Prezentarea domeniilor de activitate, importanța acestora pentru formarea preadolescenților pentru viața lor de viitor adulți, respectiv părinți.	Proiectarea activităților de lucru cu elevii și părinții;
3.	Acordarea unui ajutor de suport și dezvoltare personală a preadolescenți- lor, părinților și diriginților;	VII a și părinții acestora;	de studiu 2019-2020	Convorbiri individuale și de grup axate pe domenii spre care aveau o atracție în viitor.	Implementarea funcționalității Modelului pedagogic de educație a preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil.
4.	Formarea și exersarea capacităților de autocontrol și soluționare a dificultăților ce apar în educația preadolescenților;			Analiza, interpretarea, sumarizarea	

IV. Experimentul de verificare

1.	Constatarea im- pactului formativ al preadolescenți- lor la nivel de opinii, atitudini/ reprezentări și competențe;	30 s. elevi din	Anul de studiu	Aplicarea chestionarelor și a problemelor de verificare a competențelor formate în cadrul orelor de educație tehnologică la elevi și părinți;	Analiza rezultatelor obținute în experimentul de formare și raportarea acestora la rezultatele obținute în experimentul de constatare;
2.	Stabilirea schim- bărilor în modul de viață, comuni- care, relaționare și educație în cadrul familiei;	gimnaziu și părinții acestora	2020-2021 (luna noiembrie)	Convorbiri; Observația științifică;	Aprecierea eficienței Modelului pedagogic

3.	Explorarea Modelului pedagogic de educație a preadolescentului pentru rolul de părinte responsabil			Studiul de caz.	de educație a preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil Elaborarea concluziilor și recomandărilor.
----	--	--	--	-----------------	---

Cât privește aspectul de apreciere și notare, am stabilit următoarele nivele:

- „0”- nesatisfăcător (nu se oferă puncte);
- „1” - satisfăcător (se oferă 1 punct);
- „2” - mediu (se oferă 2 puncte);
- „3” - superior (se oferă 3 puncte).

Aprecierea tuturor probelor a fost realizată de cercetător, dar s-au aplicat și unele probe de autoevaluare de tipul răspunsurilor deschise și a întrebărilor structurate.

Concluzii

Cercetarea realizată vizează una dintre cele mai actuale și importante probleme de ordin educațional și social ce vizează educația de viitor a preadolescenților, formarea lor pentru viitorul rol de părinte responsabil. În consens cu cele nominalizate, conchidem că rezultatele obținute în cadrul experimentului pedagogic au contribuit la soluționarea **problemei științifice majore**, care rezidă în necesitatea determinării, elaborării și validării fundamentelor pedagogice explorării potențialului educației tehnologice în formarea preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil, structurate în *Modelul pedagogic*, care a condus la sporirea nivelului de competență parentală a familiei preadolescenților pe dimensiunea formării pentru rolul de părinte responsabil prin explorarea potențialului educației tehnologice.

Bibliografie

1. Ovcerenco, N. Educația pentru parentalitate în contextul globalizării. Studiu monografic. Chișinău: UPS „I. Creangă”, 2016. 321p. ISBN 978- 9975-46-300-3.
2. Ovcerenco, N. Mutații în percepția tinerilor a fenomenului parentalității ca rezultat al schimbărilor status-ului marital al populației adulte. În: Educația din perspectiva valorilor. Tom XX: SUMMA PEDAGOGICA. Materialele conferinței științifice internaționale, Ediția a XIII-a. București: EIKON, 2021, pp.69-73. ISBN_978-606-49-0592-5.
3. Patrașcu, D., Patrașcu, L., Mocrac, A. Metodologia cercetării și creativității psihopedagogice. UPS “Ion Creangă”, 2002. 216 p.